

Захистимо бджіл від негативного впливу пестицидів

З настанням весни – кипить робота в полі. Незабаром розпочнеться цвітіння плодкових дерев, виноградників, ягідників та озимих ріпаків і бджоли-трудівниці полетять збирати солодкий нектар, а аграрії для підвищення врожайності та захисту сільськогосподарських культур від шкідників та хвороб почнуть масово застосовувати пестициди та агрохімікати. Щороку в Україні від отруєння пестицидами (хімічного токсикозу) гине безліч бджолосімей і в нашому регіоні в Болградському районі в минулому році зафіксовані такі випадки, що є великою проблемою як для пасічників так і для землекористувачів, адже бджола – це комаха, яка запилює ентомофільні культури, впливаючи таким чином на майбутній врожай.

Тому власникам пасік та землекористувачам необхідно налагодити співпрацю і своєчасно інформувати один одного.

1. Так, згідно закону України «Про бджільництво» ст.37 фізичні та юридичні особи, які застосовують хімічні препарати на медоносних культурах не пізніше ніж за три доби зобов'язані оповістити органи місцевого самоврядування, або власників пасік про проведення хімічного захисту посівів, садів, тощо вказати назву препарату, клас токсичності для бджіл та термін на який потрібно їх ізолювати. На оброблених полях необхідно встановити попереджувальні знаки (таблички). В період цвітіння використовувати препарати які малотоксичні для бджіл т.е третього класу небезпечності: Каліпсо Спрей AL., Моспілан, Біскайя 240 OD.
2. Застосовувати у сільському та лісовому господарстві, на присадибних ділянках тільки ті пестициди і агрохімікати, що пройшли державну реєстрацію і включені в Перелік препаратів, дозволених до авіаційного та наземного застосування в Україні.
3. Не допускати обробку квітучих медоносів і пилконосів під час масового льоту бджіл, безпосереднього контакту покриву бджіл з робочим розчином інсектицидів.
4. Суворо дотримуватися регламентів застосування в навколишньому середовищі токсичних для бджіл речовин. При використанні високотоксичних для бджіл інсектицидів паралельно застосовувати репеленти, що забезпечать збереження життя робочих бджіл на період токсичної дії інсектициду.
5. Всі роботи з пестицидами і агрохімікатами проводити в ранкові (до 10) і вечірні (18-22) години при мінімальних висхідних повітряних потоках. Як виняток, допускається проведення обробок у денні години у похмурі і прохолодні дні з температурою навколишнього повітря нижче +10 градусів.

Крім того, нагадуємо, що відповідно до Державних санітарних правил «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві» (ДСанПіН 8.8.1.2.001-98) підприємства, установи, організації усіх форм власності **зобов'язані допускати до робіт**, пов'язаних із транспортуванням, зберіганням, застосуванням засобів захисту рослин лише осіб, які пройшли спеціальну підготовку та мають на те відповідне **допуск (посвідчення)**.

Провина за отруєння бджіл не може лежати тільки на аграріях, значну відповідальність також несуть і власники пасік. Так, відповідно до вимог Закону України «Про бджільництво» пасіки підлягають обов'язковій реєстрації за місцем проживання фізичної особи або за місцезнаходженням юридичної особи, яка займається бджільництвом, в органах місцевого самоврядування. Перевезення (кочівля) бджіл на медозбір здійснюється на підставі ветеринарно-санітарних правил, згідно з якими фізичні та юридичні особи повинні розміщувати пасіки на земельних ділянках, які належать їм на правах власності або користування. Розміщення пасік на земельних ділянках інших власників або користувачів здійснюється за попередньою домовленістю та їх згодою.

В свою чергу сільський голова (староста) має оповістити пасічників, пасіки яких зареєстровані в органах місцевого самоврядування в «Журналі реєстрації пасік» та розміщені на відстані 10 км від оброблювальної площі. Після отримання повідомлення про майбутню хімічну обробку бджоляр повинен до її початку: вивезти пасіку в безпечне місце або ізолювати виліт бджіл з вулика.

Терміни ізоляції бджолиних сімей залежать від ступеня токсичності та періоду збереження активності пестицидів на рослинах.

1-й клас небезпеки – препарати на основі **імдаклоприду, тіаметоксаму – (Актара(тіаметоксан), (Антиколорад, Антихрущ, Борей та ін.)** високонебезпечні для бджіл пестициди які викликають загибель понад 20% бджіл. Обробіток лише ввечері після заходу сонця, та вночі при швидкості вітру до 1-2 м/с, екологічні регламенти: захисна зона для бджіл не менше 5 км; обмеження льоту - 4-6 діб;

При обробці пестицидами **2 класу небезпечності** препарати на основі д.р. **лямба-цигалотрин, альфа-циперметрин, хлорпірефос, диметоату** та ін. (**фастак, карате зеон, нурел Д, Бі-58 та ін.**), обмеження льоту бджіл становить біля 3-4 діб, **третього класу небезпечності на основі д.р. ацетаміприд, (моспілан)люфенурон, (матч), тіаклоприд** (біскайя, каліпсо, велес і інші) - терміни ізоляції становлять 1-2 дні при зниженні температури та підвищенні вологості повітря.

Якщо не дай бог відбулося отруєння комах, власник пасіки звертається з письмовою заявою в органи місцевого самоврядування, після чого утворюється комісія, яка складає акт про передбачуване отруєння бджіл. Для складання акта проводять комісійне обстеження пасіки. До складу комісії повинні входити ветеринарний лікар управління Держпродспоживслужби, представники господарства, сільської ради, власник пасіки.

Законодавчу силу при визначенні причини загибелі бджіл має лабораторна діагностика, яка проводиться з відібраних від бджолиних сімей проб та встановлює в них залишки отрутохімікатів. Відбір і пересилку проб патологічного матеріалу для лабораторного дослідження здійснюють відповідно до існуючих вимог. Разом з пробами у ветеринарну лабораторію направляють вищезазначений акт та супровідний лист, у якому вказують на який пестицид необхідно провести дослідження.

Вішкодування збитків здійснюється за домовленістю власника пасіки та землекористувача або в судовому порядку, після лабораторного дослідження та підтвердження хімічного токсикозу результатами дослідження.

Дякую за увагу.

Державний фітосанітарний інспектор – Лещук Оксана Василівна

